

Pártpolitikus lehet jó államfő

Államfői életutak az Európai Unióban

© Nézőpont Intézet Zrt., 2010. június 29.

A borítókép forrása: www.keh.hu

Összefoglaló

A 27 EU-tagállam 20 köztársasága közül 16-ban kötődik a köztársasági elnök személye közvetlenül vagy közvetve valamely politikai párthoz. Sem nyugat-, sem közép-európai modell, vagy elvárás nincs az államfő „pártsemlegességére” vonatkozóan. A megválasztott államfők feladatukat – életútjuktól függetlenül – a jogállami normáknak megfelelően látják el.

A megválasztás módja sincs hatással az államfők politikai hovatartozására. Az EU-tagállamok különböző közjogi felépítésű 20 köztársasága közül 12-ben közvetlenül, 8-ban pedig a parlament által választják a legfőbb közjogi méltóságot. S mindkettő választási rendszerben van példa politikus és nem politikus elnökre. A közvetlen választási rendszer politikus elnöke Nicolas Sarkozy (Franciaország), nem politikus elnöke Danilo Türk (Szlovénia). A közvetett államfő-választást alkalmazó országok politikus elnöke Václav Klaus (Csehország), nem tekinthető viszont pártpolitikusként Valdis Zatlers, Lettország államfője.

A magyarországi államfőválasztással majdnem megegyező időpontban, 2010. június 30-án választanak szövetségi elnököt Németországban. A legesélyesebb Christian Wulff, a CDU jelenlegi alelnöke, Alsó-Szászország miniszterelnöke. Wulff váratlan – elődje lemondása miatt esedékes – államfői kampánya során lemondott tartományi parlamenti mandátumáról, miniszterelnökségét viszont csak megválasztása után tervezi átadni. Megjegyzendő, hogy május 31-én lemondott elődje, Horst Köhler is tagja volt a CDU-nak.

A közép-európai régióban sem egyedülálló egy, Schmitt Pálhoz hasonlóan szoros pártkötődéssel bíró államfő jelölése. Csehországban 2008-ban választotta újra a törvényhozás két háza Václav Klaust, aki korábban a jobbközép ODS alapító elnöke és miniszterelnök volt. Államfőként egy ideig megőrizte az ODS tiszteletbeli elnöki posztját. A többi közép-európai demokrácia (Ausztria, Románia, Szlovákia, Szlovénia) közvetlenül választott államfői közül egyedül Danilo Türk szlovén elnök számít a szó politikai értelmében is függetlennek. Az osztrák Heinz Fischer évtizedekig a szociáldemokrata SPÖ képviselőjeként tevékenykedett, a szlovák Ivan Gašparovič pedig a Mečiar-féle HZDS, majd az általa alapított HZD vezető alakja volt.

	államfő neve	választás módja	párttagság
Ausztria	Heinz Fischer	közvetlenül, 6 évre	az SPÖ volt frakcióvezetője
Belgium	államforma: alkotmányos monarchia		
Bulgária	Georgi Parvanov	közvetlenül, 5 évre	Bolgár Szocialista Párt
Ciprus	Demetrisz Krisztofiasz	közvetlenül, 5 évre	AKEL (kommunista)
Csehország	Václav Klaus	törvényhozásban, 5 évre	1991-2009: ODS
Dánia	államforma: alkotmányos monarchia		
Egyesült Királyság	államforma: alkotmányos monarchia		
Észtország	Thomas Hendrik Ilves	parlament által, 5 évre	Szociáldemokrata Párt
Finnország	Tarja Halonen	közvetlenül, 6 évre	Szociáldemokrata Párt
Franciaország	Nicolas Sarkozy	közvetlenül, 5 évre	UMP
Görögország	Karolos Papoulias	parlament által, 5 évre	PASOK
Hollandia	államforma: alkotmányos monarchia		
Írország	Mary McAlesse	közvetlenül, 7 évre	független(ex-Fianna Fáil)
Lengyelország	Bronislaw Komorowski idegienes elnök	közvetlenül, 5 évre	Polgári Platform
Lettország	Valdis Zatlers	parlament által, 4 évre	független
Litvánia	Dalia Grybauskaitė	közvetlenül, 5 évre	független
Luxemburg	Nagyhercegség		
Magyarország	Sólyom László	parlament által, 5 évre	független
Málta	George Abela	parlament által, 5 évre	a Munkáspárt volt helyettes vezetője
Németország	<i>Christian Wulff*</i>	szövetségi gyűlés által, 5 évre	CDU
Olaszország	Giorgio Napolitano	parlament által, 7 évre	korábban kommunista, baloldali demokrata párti
Portugália	Aníbal Cavaco Silva	közvetlenül, 5 évre	Szociáldemokrata Párt
Románia	Traian Băsescu	közvetlenül, 5 évre	független, korábban Demokrata Párt
Spanyolország	államforma: alkotmányos monarchia		
Svédország	államforma: alkotmányos monarchia		

Szlovákia	Ivan Gašparovič	közvetlenül, 5 évre	korábban HZDS, majd HZD
Szlovénia	Danilo Türk	közvetlenül, 5 évre	független

* = a szövetségi elnököt a Bundesversammlung választja, 2010. június 30-án, szerdán. A lemondott Horst Köhler CDU-tag volt, a megválasztásra esélyes Christian Wulff (jelenleg Alsó-Szászország miniszterelnöke) pedig egyenesen jelenleg a CDU egyik alelnöke.